

ЧЕНБАЙ Наталія,

*кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії
Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного
авіаційного університету, м. Київ*

СПЕЦИФІКА МОВНОГО СПІЛКУВАННЯ В ДОБУ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ: СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Тематика мови з часів Античності ввійшла до сфери інтересів філософів, які зробили свій вагомий внесок у розвиток мовознавства. В Новий час мова стає окремою сферою дослідження видатних європейських мислителів у зв'язку із переміщенням їх інтересів у бік гносеологічних проблем.

Спілкування завжди вважалося необхідною умовою формування та розвитку як окремої особистості, її свідомості, самосвідомості, так і суспільства загалом. А для повноцінного спілкування ми маємо особливе знаряддя - мову. Як писав Л. Вітгенштейн, всі наші знання про світ і своє відношення до світу ми виражаємо мовою - призмою, через яку і за посередністю якої ми взагалі дивимося на світ [1].

Події останніх років показують, що сьогодні особливого значення набуває відновлення прямого спілкування, коли співрозмовники знаходяться поряд і спілкуються за допомогою мовлення й немовленнєвих засобів. Для освітян ця проблема є особливо актуальною, оскільки ситуація вимагає відновлення перерваного діалогу між викладачем і студентом, викладачем і студентською групою, поновлення особливого зв'язку між ними. У цьому контексті необхідно звернути увагу на такий складний і багатоаспектний процес як мовне спілкування, зосередившись на його соціальному аспекті.

Спілкування за допомогою мови, як відомо, забезпечує успіх будь-якої діяльності. Проте воно найчастіше відбувається в соціально неоднорідному середовищі. Так, при спілкуванні в незвичному для них соціальному середовищі деякі студенти змушені ретельно дотримуватися правил вживання мовних засобів, в іншому випадку їх чекає комунікативна невдача. Саме тому, задля налагодження мовного спілкування викладача зі студентами, необхідно створити сприятливі умови для взаємодії всіх учасників комунікативної ситуації, що передбачає, зокрема, використання

різних мовних засобів, тактик спілкування тощо. Використання такого підходу сприятиме встановленню довірчих відносин між викладачем і студентами, дозволить зменшити дистанцію між «вищим і нижчим» (якщо йдеться про соціальну або вікову ієрархію). При цьому, як вже було зазначено, він не усуває необхідності чіткого дотримання правил використання мовних засобів усіма учасниками комунікацій, не допускає відступів від нормативних форм мови.

Поняття "тактика мовного спілкування" вміщує такі компоненти, як ініціатива комунікативного контакту, установка на спілкування. У нашому випадку ініціатива, як правило, надходить від викладача. Змінити ситуацію допоможе налагоджена взаємодія між викладачем і студентом, яка з необхідністю припускає установку на взаємне спілкування. Викладач і студент повинні періодично мінятися ролями, але для цього необхідно навчитися говорити «однією мовою». Лише так можна розпочати діалог, такий необхідний, зокрема, при обговоренні філософських проблем.

Список використаних джерел та літератури:

1. Вітгенштейн Л. Tractatus logico-philosophicus. Філософські дослідження. — Київ: Основи, 1995.